

Verslag afspraken kabinet - Landbouwcollectief

16 december 2019

Geen generieke krimp en gedwongen opkoop: We delen het standpunt dat geen generieke krimp zal plaatsvinden. Er zal geen gedwongen opkoop door het Rijk plaatsvinden.

Één beleid: Alle provincies hebben de beleidsregels voor intern en extern salderen eenduidig vastgesteld en deze worden eenduidig toegepast.

Metten = weten: Er is een commissie in het leven geroepen die zich bezig houdt met het meten en monitoren van stikstof. Hier wordt het Landbouw Collectief bij aangesloten.

Toelatingsbeleid gewasbeschermingsmiddelen: Er is een gedeeld standpunt over toelating van gewasbeschermingsmiddelen in lijn met CTGB advies.

Herijking Natura 2000: Het Landbouw Collectief en het Kabinet zijn het eens over de aanpak zoals verwoord in de brief aan de Tweede Kamer van 13 november 2019. Het Landbouw Collectief wordt betrokken bij een in te richten klankbordgroep.

Drempelwaarde: Het Kabinet kiest voor een regionale drempelwaarde omdat landelijke drempelwaarde juridisch zeer ingewikkeld is.

Meldingen: Het kabinet zegt toe dat zij met de provincies de problematiek van de melders zal oplossen.

Intern salderen: Intern salderen is onderdeel van de beleidsregels die zijn vastgesteld door de provincies. De beleidsregels en de uitleg is bij alle provincies hetzelfde. Voor boeren die al geïnvesteerd hebben in innovatieve stallen is een uitzondering gecreëerd op de hoofdregel. Deze hoofdregel luidt dat de ruimte tussen vergunning en stalcapaciteit vervalt.

Extern salderen: Beleidsregels zijn vastgesteld door provincies. Noodzakelijk is dat de stikstofuitstoot omlaag moet opdat natuurgebieden Natura 2000-gebieden in een betere staat van instandhouding komen. De Raad van State is hierin heel helder. Het kabinet en provincies hebben het afomingspercentage bij extern salderen gesteld op 30%. Er is geen sprake van extern salderen bij overname en voortzetting van het bedrijf op dezelfde locatie.

Stoppersregeling varkenshouderij (warme sanering): Bij het Landbouw Collectief bestaat de wens om de met deze maatregel gepaard gaande stikstofopbrengst mee te nemen als ruimte voor economische ontwikkeling. Het Kabinet geeft aan dat dit – voor het deel dat ziet op de eerste tranche van beschikbare middelen voor deze regeling (120 mln) - juridisch niet houdbaar is. Voor het tweede deel van 60 mln (Urgenda) geldt dat deze wel kunnen worden ingezet voor economische ontwikkeling. Het Landbouw Collectief zal hierover een rechterlijke procedure starten. Het Kabinet neemt hier kennis van.

Financiële middelen: Het kabinet werkt aan een pakket aan maatregelen dat boeren toekomstperspectief biedt. Daar hoort ook bij dat gekeken moet worden naar beloning van de boer voor zijn inspanningen. Het kabinet deelt het standpunt van het Collectief dat er financiering moet zijn voor maatregelen. Aan de financiering dragen zowel de markt als het kabinet bij. Per maatregel zal gekeken worden wat nodig is. Volgens de ramingen van het Landbouw Collectief is voor het eerste jaar (2020) circa 250 mln euro nodig.

Het Landbouw Collectief wil voorkomen dat **productieruimte uit de landbouw wegvloeit**. Het kabinet kijkt breed en daarmee ook naar andere sectoren dan de landbouw waar ook problemen opgelost moeten worden. Deze problematiek kan dus niet volledig beperken tot landbouw. Het kabinet gaat met provincies in gesprek hoe (door middel van gebiedsprocessen) voorkomen wordt dat ongecontroleerd veehouderijbedrijven worden opgekocht en regio's worden leeggemaakt. Het Landbouw Collectief wordt hierbij betrokken.

Nertsen: Er is 36 mln euro beschikbaar gesteld voor flankerend beleid voor deze sector voor de periode tot 2024. De regeling voor flankerend beleid, sloop en ombouw is verbeterd zodat beschikbare financiële middelen volledig kunnen worden besteed. Aanvullend komt er begeleiding

van de nertsenhouders in de aanloop naar stoppen. Het kabinet dringt er bij provincies op aan om te kijken of de nertsenhouders prioritair gebruik kunnen maken van de mogelijkheid van opkoop via extern saldering. Uiterlijk einde eerste helft van 2020 komen kabinet, provincies, nertsenhouders en Landbouw Collectief bij elkaar met als doel de problematiek van de nertsenhouders zover mogelijk op te lossen. Ook eind januari 2020 zal een gesprek plaatsvinden.

Beweiden en bemesten: Kabinet geeft aan beweiden en bemesten niet vergunningsplichtig te maken.

Latente ruimte verleasen: Het kabinet wil verleasen mogelijk maken ten behoeve van tijdelijke activiteiten die tot stikstofreductie leiden, zoals bijvoorbeeld windmolens. Er vindt gedurende de leaseperiode afroaming van 30% plaats. Na afloop van deze periode vervalt deze afroaming.

Investeringspakket voor de landbouwsector: Kabinet wil boeren gaan ondersteunen die willen investeren, verplaatsen of willen stoppen. Over dit pakket zal in januari overleg plaatsvinden met het Landbouw Collectief.

Dierrechten en fosfaatrechten : Kabinet komt met een regeling ten aanzien van dier- en fosfaatrechten waarbij aangesloten wordt bij de bestaande praktijk. Het kabinet verwacht hierover voor 1 februari 2020 meer duidelijkheid te geven.

De **drie maatregelen** die het Landbouw Collectief voorstelt voor de melkveehouderij, zijn ook maatregelen waar kabinet naar kijkt als onderdeel van de aanpak van de stikstofproblematiek. Het gaat om:

- a. Minder eiwit in het voer.
- b. Meer beweiden
- c. Bemesting met water toevoeging

Met deze drie maatregelen gaan we aan de slag. Kabinet ziet dit niet als een keuzemodel. Het is uiteindelijk dus niet óf óf, maar én én, waarbij een belangrijk uitgangspunt is dat het voor een individuele boer haalbare maatregelen moeten zijn. Maatregelen moeten naast elkaar op gang gebracht worden.

De borging van het voerspoor zit in de **Spoedwet** die nu in de Eerste Kamer ligt. De minister van LNV zal in de Eerste Kamerbehandeling aangeven dat met het Landbouw Collectief is gesproken dat de genoemde 3 maatregelen in combinatie gezamenlijk verder uitgewerkt. Hierbij zal handhaving een belangrijk onderwerp van gesprek zijn.

Procesafspraken:

- Partijen spannen zich in om tot een goede uitwerking van dit verslag te komen en realiseren zich dat er nog veel ingewikkelde stappen gezet moeten worden en gaan daarmee nu aan de slag.
- De lijnen tussen de 5 deelnemers aan het gesprek worden kort gehouden. Zij nemen onderling contact op als iets onduidelijk is (conference call). Afgesproken is dat hierover zeer goed gecommuniceerd zal worden zodat eventuele misverstanden uit de wereld geholpen kunnen worden.
- Er vindt voor eind januari gesprek plaats tussen kabinet, provincies en het Landbouw Collectief over uitwerking van het investerings- en maatregelenpakket en over prioritering externe saldering nertsenhouders, de gebiedsgerichte aanpak en de implementatie intern salderen.
- Uiterlijk einde eerste helft van 2020 komen kabinet, provincies, Landbouw Collectief en nertsenhouders bij elkaar met als doel de problematiek van de nertsenhouders zover mogelijk op te lossen.
- Jaarlijks komen partijen bijeen om de afspraken te evalueren. Hoe verloopt het en kloppen de aannames nog?
- Vandaag komt het kabinet met een brief over stikstofstofbeleid. In deze brief zal niet specifiek worden ingegaan op maatregelen alleen gericht op de landbouw.
- Kabinet heeft opgeroepen om eventuele acties publieksvriendelijk te houden.